

## **Dkt. John Oswalt, Wafalme, Kipindi cha 7, 1 Wafalme 6-7**

© 2024 John Oswalt na Ted Hildebrandt

Naam, ni vizuri kukuona kila mmoja wenu usiku wa leo. Asante kwa kuja. Na tunaangalia kipande kikubwa cha maandiko hapa, sura ya 6 na 7. Kama historia inavyosema, kuna wale ambao wangesema kwamba hekalu ndilo mada kuu ya 1 na 2 Wafalme, kutokana na maelezo mapana yake hapa, mwanzoni kabisa.

Kisha, kuna jinsi Yoashi alivyoijenga upya, Yosia alivyoijenga upya, Kitabu cha Sheria kilivyorejeshwa hapo, na Hezekia alivyoweka ibada kuu hapo. Nisingekataa umuhimu wa hekalu katika kitabu hicho, lakini ningependekeza kwamba, kwa kweli, jambo linalozungumziwa ni upendeleo wa hekalu. Hekalu si la msingi.

Kilicho muhimu ni mtazamo wa moyo ambao hekalu linapaswa kuwakilisha. Kwa kujitolea huko, basi hekalu ni baraka nzuri sana. Lakini bila hiyo, Mungu hajali jengo hilo hata kidogo.

Na kama ninavyosema, dharau aliyonayo Yahweh kwa alama hizi tunapojaribu kuzitumia ili kujikinga naye ni karibu isiyoelezeka. Leo tu nilikuwa na sababu ya kurejelea sura ya kwanza ya Isaya na kuwataja wanafunzi kwamba kwa takriban miaka 50, nimekuwa nikiwapa changamoto wanafunzi wa seminari wakati mwingine kutumia Isaya sura ya 1 mistari ya 10 na kufuata kama wito wa kuabudu katika makanisa yao. Sidhani kama kuna mtu yeyote amewahi kufanya hivyo.

Sijasikia kuhusu mchungaji yeyote anayefukuzwa baada ya maombi. Lakini lugha ni nzito tu. Mungu anasema, sikilizeni neno la Bwana, enyi watawala wa Sodoma.

Hilo lingevutia umakini wa watu, sivyo, mwanzoni, sivyo? Sikilizeni mafundisho ya Mungu wetu, enyi watu wa Gomora. Dhabihu zenu nyingi ni nini kwangu, asema Bwana? Nina sadaka za kuteketezwa za kondoo waume na mafuta ya wanyama walionona ya kutosha. Sifurahii damu ya ng'ombe na wana-kondoo na mbuzi.

Mnapokuja kuonekana mbele yangu, ni nani aliyewaomba hivi, kukanyagwa huku kwa nyua zangu? Je, hilo halingekuwa jambo zuri? Habari za asubuhi. Ni nani aliyewaomba ninyi watu mje hapa hata hivyo? Acheni kuleta sadaka zisizo na maana. Uvumba wenu ni chukizo kwangu.

Mwezi mpya, Sabato, na makusanyiko, siwezi kuvumilia kusanyiko la kidini na uovu. Kwa hivyo, je, hekalu ni muhimu katika kitabu? Hakika. Lakini je, ndilo jambo kuu? Sidhani hivyo.

Mada kuu ni kujitolea kwa agano kwa Mungu , ambayo inaonyeshwa katika jinsi tunavyowatendea watu wengine. Ikiwa hilo linatokea, ikiwa tumejitolea kwake kweli, ikiwa tumejitolea kwake pekee, na tunaionyesha katika tabia zetu, basi alama hizo ni jambo la ajabu na muhimu. Ni njia ya kufanya kitu kinachoonekana na cha kimwili ambacho ni cha kiroho sana.

Lakini bila uhalisia wa kiroho, Mungu hana matumizi yoyote kwa alama hizo. Tunaambiwa katika sura ya 6, mstari wa 1, kwamba hekalu lilijengwa katika mwaka wa 480 baada ya kuondoka Misri. Mimi, kwa upande wangu, huwa nachukulia hilo kihalisi.

Lakini lazima isemwe, kuna swali kidogo kwa sababu 480 ni matokeo ya kuzidisha mara 12 mara 40. Nambari mbili kamili, ukitaka. Nambari mbili zinazoashiria ukamilifu na ukamilifu.

Na kwa hivyo, ni vizuri kidogo kuwa na miaka 480. Na nikifika mbinguni na kugundua haikuwa hivyo kihalisi, sitaondoka. Lakini tukichukulia kama inavyoonekana, hii ingesema kwamba kutoka kulitokea katika miaka ya 1440 KK kwa sababu tuna uhakika kwamba hekalu lilijengwa wakati fulani katika miaka ya 960 KK. Makerubi si malaika wadogo wanene wenye pinde na mishale.

Huenda ni sphinxes. Huenda ni robo ya mbele ya simba, robo ya nyuma ya ng'ombe dume, kichwa cha mwanadamu, na mabawa ya tai. Hivi ndivyo unavyopata huko Misri na Ashuru kama walinzi wa milango ya jumba la kifalme.

Pia inavutia kwamba mchanganyiko huo wa maumbo ni viumbe ambavyo Ezeieli anaona vyenye nyuso nne. Uso wa mwanadamu, uso wa tai, uso wa ng'ombe dume, uso wa simba. Kwa hivyo, tena, kama ninavyotaka kusema zaidi kidogo baada ya dakika chache, haya ni maumbo ambayo yangejulikana sana na watu kama malaika walinzi, kama vikosi vya walinzi, hivyo kulinda agano hapo kwenye sanduku.

Neno moja zaidi. Sijui kukuhusu, lakini nilipokuwa mtoto, siku zote nilijiuliza kwa nini kulikuwa na mashua hekaluni—Sanduku la Agano.

Lakini kwa kweli, safina ni sanduku lenye maana ya maneno ya 1611. Nuhu alienda baharini akiwa ndani ya sanduku. Na kwa hivyo, hii ni, haionekani kuwa takatifu sana kusema sanduku la agano, lakini ndivyo ilivyo.

Ni sanduku la agano. Na makerubi pale wanalinda agano lililo ndani ya sanduku. Hapa kuna uwakilishi mmoja wa hekalu.

Hatuna data yote ya vipimo vya kuijenga kama ilivyokuwa, lakini hii labda ni nzuri sana kulingana na kile kilichohusika. Sasa, mpangilio huu—ua wa nje, ukumbi,

chumba kikuu cha ndani, na kisha chumba kidogo cha ndani—ni mfano wa mahekalu ya Wakanaani katika eneo hili lote. Unaweza kuikuta ikirudiwa tena na tena.

Zaidi ya hayo, mapambo yaliyoelezwa hapa, makerubi, mitende, komamanga, na yungiyungi, ni mapambo yanayojulikana kutoka kwa mahekalu mengine ya Wakanaani. Kwa hivyo, swali ni, nini kinaendelea hapa? Je, hili ni hekalu la Wakanaani au la? Je, ni hekalu la Waisraeli au la? Unaonaje? Vyote viwili? Sawa, sawa, sawa. Unaweza kuwa mtu wangu wa moja kwa moja wakati wowote.

Hapana, haiko hivyo. Katika mahekalu ya Wakanaani, katika chumba cha ndani kabisa kulikuwa na sanamu. Jengo hili lilikuwa jumba la mungu wa sanamu.

Kwa hivyo, ulikuwa na meza ndani yake kwa ajili ya mungu wa sanamu kula. Ulikuwa na kinara cha taa ili mungu wa sanamu asijisikie vibaya gizani. Hii ilikuwa jumba la mungu wa sanamu.

Kwa tofauti hiyo moja ya ajabu, si sanamu, bali sanduku, linalobadilisha kila kitu. Hiki ndicho hasa tunachokiona kama kanuni ya Mungu ya ufunuo, na ni kanuni ya kufanyika mwili. Kufanyika mwili kwa Kristo hakukuwa uvumbuzi.

Kwa kweli, ndivyo Mungu alivyokuwa akifanya tangu mwanzo. Mungu anajifanya mwili katika uzoefu wetu wa kibinadamu. Mungu huchukua maumbo ya kidunia na hutumia maumbo hayo kadiri iwezekanavyo, lakini anayabadilisha.

Na hilo limekuwa kweli katika historia yote ya kanisa. Wimbo tuliouimba jioni hii ni mfano mzuri wa hilo, ambapo aina ya muziki ambayo ilikuwa maarufu hapa Amerika ilitumika kuelezea kile kilichokuwa wimbo wa stadi zaidi ulipotoka kwa Isaac Watts Penn. Sasa, hilo huwa na tatizo kila wakati.

Ni hatari kwa sababu inawezekana kwamba umbo hilo litazidi yaliyomo. Nadhani si vigumu kwamba kulikuwa na Waisraeli waliokuja kwenye jengo hili zuri la hekalu na kufikiria kwa maneno ya kipagani. Hii ni nyumba ya Yahweh, na naweza kufanya mambo mazuri kwa ajili ya Yahweh, na Yahweh atanifanya mambo mazuri.

Ninaweza kumdanganya. Kwa hivyo, Mungu anachukua hatari kubwa katika kutumia maumbo yetu ya kibinadamu kujaribu kuwasilisha kitu kingine. Lakini nimewaambia wanafunzi wengi kwa miaka mingi hivi, Mungu ni mkarimu sana.

Kwa hivyo, kwa nini aanze kitu kipya ikiwa anaweza kutumia kitu cha zamani na kukibadilisha? Ikiwa anaweza kutumia kitu kinachojulikana na watu. Upinde wa mvua. Ndiyo, anaweza kutumia kitu ambacho tunakifahamu.

Amefanya hivyo kwa kutumia lugha ya kibinadamu. Lugha ya kibinadamu ina matatizo makubwa. Na Mungu yuko tayari kujihatarisha.

Na kwa njia hiyo hiyo, alikuwa tayari kujihatarisha na hatari kubwa ya kuwa mmoja wetu. Hivi ndivyo hasa mapambano ya kanisa la kwanza yalivyokuwa. Naam, hangeweza kuwa mwanadamu.

Yeye ni Mungu. Kwa hivyo, si yeye aliyekufa msalabani. Namaanisha, yeye ni Mungu.

Alipotembea barabarani, hakuacha kivuli nyuma. Au, yeye ni mwanadamu. Mungu alimuumba mwanadamu huyu na aina ya uungu aliopewa.

Na mabaraza ya kanisa la awali yalipambana. Na hatimaye waliamua kwamba yeye ni Mungu 100%. 100% na mwanadamu 100%.

Na 100% pamoja na 100% ni 100%. Eleza hilo, tafadhali. Hapana.

Lakini kuna hatari kubwa kwamba Mungu anahusika. Na hiyo ndiyo shida yetu na vita vya muziki vya leo. Kizazi kipya cha kisasa huangalia aina ya muziki ninaoupenda, nyimbo za dini, na kusema Ukristo ni wa zamani, wa polepole, na umepitwa na wakati.

Wanaona maumbo hayo na, nadhani, wanafikia hitimisho potofu kutokana na maumbo hayo. Kwa hivyo, wanataka umbo linalozungumza kweli na moyo. Umbo linalokugusa kweli.

Mmoja wa wafanyakazi wenzangu katika seminari, mama yake, alipenda muziki wa injili wa kusini. Na neno lake lilikuwa, ikiwa hauwezi kusogeza mguu wako, hauwezi kusogeza moyo wako. Naam, lakini hapo ndipo tulipo.

Na kwa hivyo, Mungu anatumia umbo linaloeleweka kwa watu hawa. Hivi ndivyo hekalu takatifu linaavyopaswa kuonekana. Lakini pamoja na hatari zote zinazokaa humo.

Na kwa hivyo, tena na tena, tunapaswa kujiuliza, je, umbo hilo linazidi maudhui? Kwa sababu tu wengi wenu hapa ni wa umri wangu, naweza kuzungumza nanyi, na hamtanitupia vitu. Lakini mimi hutazama muziki mwingi wa Kikristo wa kisasa na sioni ushiriki. Ninaona onyesho la kuimba pamoja.

Hilo linaniambia kitu kuhusu imani ya Kikristo ambacho sitaki kabisa kukinunua. Ninapenda upatanisho wa sehemu nne na mkurugenzi wa muziki ambaye haonekani sana. Sasa, huyo ni mimi ninayezungumza, nikijaribu tu kuelezea hoja yangu hapa.

Kwangu mimi, umbo hilo linashinda maudhui, na hilo si jambo zuri lazima. Lakini kama ninavyosema, Mungu anatumia kile kinachoeleweka mara moja, kile

wanachokijua mara moja, na anahatarisha kwamba wanaweza kupata hitimisho potofu kutokana na hilo. Lakini yuko tayari kujihatarisha ili kuwasiliana.

Tunapolinganisha jengo hili na mabaki ya akiolojia ya mahekalu ya Wakanaani, ni la mraba zaidi na lenye ulinganifu zaidi. Unafikiri nini kuhusu hilo? Kwa nini inaweza kuwa hivyo? Majengo mengine hayakuwa ya mraba na si ya ulinganifu. Ndiyo, sawa, usanifu fulani wa kisasa, ndiyo, ndiyo.

Sawa, hema la kukutania linatupa aina zile zile za vitu. Ni urefu, na upana wake ni sawia. Chumba cha ndani ni cha mraba kikamilifu, vipimo sawa pande zote nne.

Ndiyo, kwa hivyo inaonyesha hilo. Kwa hivyo hilo linaturudisha nyuma zaidi. Kwa nini maskani ilikuwa ya ulinganifu na ya mraba? Mungu wa adabu na utaratibu anayefanya kazi kwa utaratibu.

Daudi, ungetaka kusema jambo fulani. Ndiyo, ndiyo. Ndiyo, katika Ufunuo 21, mji ulijengwa katika miraba minne.

Ndiyo, ndiyo, nadhani hii ni sahihi. Hakika siwezi kuthibitisha, na sijui kama nimeona mtu mwingine yeyote akiijadili. Lakini nadhani hii ndiyo hoja hasa kwamba katika ulimwengu wa Mungu, kuna sababu inayoonekana, kuna athari inayoonekana.

Kila kitu kiko katika mpangilio. Kila kitu kiko katika usawa. Kila kitu kiko kwa makusudi.

Kwa hivyo, nadhani kwamba, kwa kweli, hii ni, tena, anachukua umbo, lakini anafanya kitu nayo. Anaiweka katika umbo kamili kama nikithubutu kuisema, kama kielelezo cha asili yake mwenyewe na tabia yake. Sasa, inavutia ukiangalia, na tulipokuwa tukipitia sehemu hii katika Biblia Mpya Inayoishi, tulikuwa na maelezo au majadiliano ya kufurahisha sana kuhusu, sawa, hasa msemu huu ni nini hapa? Kwa sababu huo ulikuwa mjadala wetu kila wakati: Msemu wa Kiebrania ni nini? Na tungekuwa na mjadala mrefu na mrefu kuhusu hili, sisi Waebrania wanne au watano.

Na tunapomaliza, mtaalamu wa mitindo wa Kiingereza angesema, inasema nini? Nasi tungenesema, inasema hivi. Angesema, hivi ndivyo unavyosema kwa Kiingereza. Kwa hivyo, inasema nini? Hii inahusu nini? Hakukuwa na mihimili inayoingia ukutani.

Kwa wazi kabisa, ukiangalia sehemu ya kuta za pembeni, zilikuwa zimekanyagwa hivyo. Jengo lilikuwa pembeni, kisha boriti ya paa iliwekwa hapo. Na boriti ya paa iliwekwa hapo.

Na boriti ya juu ya paa pia ingekuwa hivyo. Kwa hivyo, hakuna boriti iliyotoboa kuta. Hatusemi hivyo tu, hakukuwa na sauti za nyundo.

Maana ya hili ni nini? Hakuna cha kumsumbua Mungu. Nadhani hilo ni sahihi. Nadhani hilo ni sahihi.

Hakuna cha kuingilia kimwili. Na hakuna cha kuingilia kihisia, kihisia. Hakuna kinachomgusa, juu ya ukamilifu wake, juu ya ukamilifu wake.

Kwa hivyo, mawe yote yalikatwa na kuchimbwa umbali wa maili 40 hivi, tunafikiri. Na kisha kuletwa kwenye eneo hilo, yote yakiwa yamehesabiwa, yametiwa alama, yamewekwa mahali pake. Kwa hivyo, hakukuwa na nyundo, hakukuwa na kuchimba visu.

Lakini nadhani hiyo ndiyo hoja hasa. Hakuna kinachomwingilia Mungu. Hakuna kinachomwingilia, utulivu wake, na amani yake.

Shalom ambayo angeipa ulimwengu. Tayari tumezungumzia hili kidogo, lakini nataka kulisukuma mbele kidogo. 619, aliandaa patakatifu pa ndani ndani ya hekalu ili kuweka Sanduku la Agano la Bwana hapo.

Sasa, kama nilivyosema, katika kila hekalu lingine, lengo lote ni juu ya sanamu inayosimama pale mahali patakatifu. Parthenon huko Athene. Kulikuwa na sanamu kubwa na kubwa ya Bikira Athena iliyosimama pale.

Katika hali hiyo, ilikuwa wazi kabisa. Haijakatwa, lakini hiyo hapo. Kwa hivyo, kama nilivyosema, hii ni hekalu la Mungu au mungu wa kike.

Inamaanisha nini kwamba hakuna sanamu hapa? Inasema nini kuhusu Mungu? Hawezi kuwekwa katika chochote ambacho mwanadamu angejenga. Mm-hmm. Nini kingine? Hajaumbwa.

Huwezi kumfanya Mungu. Yeye ndiye mtengenezaji. Hilo, bila shaka, liko moja kwa moja kupitia Biblia.

Aina ya dhihaka kubwa zaidi ya ibada ya sanamu ni kwamba ulimfanya Mungu huyo kwa mikono yako mwenyewe. Sijawahi kusahau hata mara moja nilipokuwa India, nilikuwa nikitembea barabarani, na nadhani nilipiga picha mbili. Nadhani nilipita na kutazama, na kisha kulikuwa na mtu akitengeneza sanamu.

Sanamu hiyo ilikuwa ya Mungu wa tembo. Nilisahau jina lake, lakini zilikuwa na ukubwa huo, na alikuwa nazo katika hatua zote. Baadhi zilikuwa bado una umbo.

Hakuwa ameifunika kwa udongo au plasta bado. Wengine, aliifunika lakini hawakuipaka rangi. Baadhi walikuwa wamepakwa rangi nusu, na wengine walikuwa wamemaliza.

Na nilidhani umeifanya. Huyu ni Mungu? Sasa, najua wangesema nini. Loo, si Mungu bado.

Lazima uiweke wakfu, na vitu vingine vyote, na kisha Mungu ataingia. Lakini bado, mara kwa mara, Biblia itasema, uliifanya hii kwa mikono yako? Hapana, hapana, hapana, hapana. Alikuumba.

Yeye ndiye muumbaji, si wewe. Yeye ndiye muumbaji, si wewe. Sawa, sawa.

Kukosekana kwa sanamu kunasema nini kingine kuhusu uelewa wa Israeli kuhusu Mungu? Sawa, sawa. Hawezi kuwekwa ndani ya jengo. Hawezi kuwekwa ndani ya uumbaji pia.

Yeye yuko tofauti na ulimwengu huu. Huwezi kumtazama. Kwa mara nyingine tena, sisi ni viumbe, na hatuwezi kumtazama Muumba.

Yeye yuko, uwepo wake ni wa namna ambayo angeweza kutuoka tukiwa hai. Nimesikia tena Karen nikisema hivi mara kadhaa, lakini nimevutiwa sana na matukio mawili katika Biblia ambapo watu wanasemekana kuwa wamemwona Mungu. Ya kwanza ilikuwa katika Kutoka.

Baada ya agano kufungwa katika sura ya 24, wazee wanaalikwa sehemu moja juu mlimani kula chakula na Mungu. Na maandishi yanasema walimwona ana kwa ana. Sura 10 baadaye, Mungu anamwambia Musa, huwezi kuona uso wangu na kuishi.

Kwa hivyo, nadhani kwamba walichokiona hakikuwa uso wake bali uwakilishi. Lakini kwa vyovyote vile, inasema barabara iliyo chini ya miguu yao ilikuwa kama mbingu ya bluu. Kwa hivyo, nawaona hawa jamaa wakija, wakishuka kutoka mlimani, na watu wanasema, nini kimekupata? Tulimwona Mungu.

Kweli? Alionekanaje ? Ungepaswa kuona barabara iliyo chini ya miguu yake. Ilikuwa kama mbingu. Sawa, sawa.

Miguu yake ilikuwaje? Ungepaswa kuona barabara hiyo. Ilikuwa ya kushangaza. Vipi kuhusu nyayo za viatu vyake? Ungepaswa kuona barabara hiyo.

Loo, maneno yanaishia kwenye lami. Jambo lile lile lilitokea miaka mingi baadaye: Isaya alitoka hekaluni akielea. Nilimwona Mungu tu.

Loo, wow. Alikuwa na sura gani ? Ungepaswa kuona pindo la vazi lake. Lilizaja hekalu.

Sawa. Vazi hilo lilikuwaje? Ulipaswa kuona pindo hilo. Namaanisha, hakuna kitu kama hilo duniani.

Loo, unamaanisha maneno yanaishia kwenye ukingo. Ndiyo. Ndiyo.

Hawezi kuonekana. Hawezi kuwekwa katika akili ya mwanadamu. Ni nini kingine ambacho sanamu haituambii? Yeye ni wa ajabu.

Hatuwezi kumjua. Kwa maana, tena, sanamu inaeleweka kabisa. Kwa hivyo kinachotokea hapa ni kwamba tuna uelewa tofauti kabisa wa ulimwengu.

Katika upagani, mungu ni sehemu ya ulimwengu huu. Mungu ndiye ulimwengu. Na hapa, kitabu hiki kimoja pekee, hiki pekee kinasema yeye si ulimwengu.

Carl Sagan, mwanaanga ambaye sasa amekufa na anajua vyema zaidi, alisema waziwazi, fahamuni. Ulimwengu huu ndio pekee uliopo. Hakuna kitu zaidi ya ulimwengu huu.

Na najiuliza kama Musa alimsalimia upande wa pili. Lakini ndivyo ilivyo. Unaona, watu hawa hawakuwa wapumbavu wa kipagani ambao hawangeweza kufikiri kama sisi tunavyoweza.

Tuko katika hali ile ile. Ulimwengu huu ndio pekee uliopo, mpenzi. Hakuna tena .

Samahani kwa sarufi mbaya. Hii ndiyo yote. Hapana, hii siyo yote.

Haya si yote yaliyopo. Kuna mmoja ambaye yuko nje yetu, zaidi ya ulimwengu. Na tofauti hiyo rahisi, si sanamu, bali ni sanduku, na ninataka kuzungumzia zaidi kuhusu sanduku baadaye, ni mtazamo tofauti wa digrii 180 kuhusu uhalisia.

Ninashawishika kugesha gari hapa na kujiingiza katika mambo yasiyoeleweka, lakini huhitaji hilo usiku wa leo. Kwa hivyo, hili hapa jengo, kulingana na maandishi, likiwa limepambwa kabisa kwa dhahabu ndani. Kuta za mierezi zilizofunikwa kwa dhahabu.

Haiwezekani. Na bado, kama nilivyosema wiki iliyopita, Sulemani alikuwa katika nafasi ya kupata aina hiyo ya pesa, akidhibiti njia mbili za biashara kati ya Misri na Mesopotamia, kati ya Bahari Nyekundu na Ugiriki. Kanaani iko kwenye kizingiti kati ya mabara matatu: Asia, Afrika, na Ulaya.

Kwa hivyo, ingawa inaonekana, tunapoangalia maandishi, haiwezekani, kuna kila sababu ya kuamini kwamba ilikuwa kweli inawezekana kabisa. Tuna maelezo haya ya kuvutia ya bahari. Wapagani waliamini kwamba bahari ilikuwa ya milele.

Ilikuwa machafuko, machafuko ya maji ambayo yamekuwapo siku zote. Miungu ilitoka baharini na hatimaye ikaamua kutumia bahari, machafuko haya, kutengeneza ulimwengu. Matokeo yake yalikuwa mabaya sana.

Inashangaza kwamba hii inapaswa kuitwa bahari kama sehemu tu ya tata ya Mungu. Samani ndani, vipande vitatu, kinara cha taa. Na tena, katika mambo ya Kirumi, tuna picha ya kinara kilichopigwa kutoka kwenye kinara.

Nahitaji kupata sarufi yangu hapa. Na vipande saba. Hapo awali, hatujui haswa kile kilichokuwa hekaluni kilionekanaje, lakini kile kilichokuwa kwenye hema kilikuwa mti.

Ilikuwa mti wa mlozi uliotengenezwa kwa dhahabu wenye matawi. Na kwenye matawi hayo mwishoni kulikuwa na matawi ya mlozi. Na kwenye matawi hayo kulikuwa na taa.

Sasa, ukiangalia chini juu ya taa katika nyakati za Agano la Kale, inaonekana hivyo. Ilikuwa sahani tambarare yenye ukingo uliopinda na mdomo. Nawe unaweka mafuta ya zeituni ndani yake na kuweka utambi na unawasha utambi.

Na hivyo taa hizo zilika juu yake. Kwa hivyo, ilikuwa kinara cha taa. Labda, hiyo ilikuwa bado katika hekalu la Sulemani.

Kama michoro ya Kirumi inavyotonyesha, haikuwa hivyo katika hekalu la Herode. Kwa kweli, ulikuwa na kinara hiki ambacho hakikuwa na taa bali mishumaa, inaonekana. Tena, maswali ya kuvutia.

Cha kufurahisha ni kwamba, kufikia nyakati za Agano Jipya, ukingo ulikuwa umefungwa kabisa. Na ulikuwa na tundu pale la kuweka mafuta. Na ulikuwa na tundu lingine hapa la utambi.

Hizi ndizo aina za taa ambazo mabikira kumi wangukuwa wamebeba kwa ajili ya sherehe ya harusi. Na kwa hivyo, ulihitaji mafuta kwa sababu utambi ungechoma mafuta kwenye taa yako. Na nilipokuwa mtoto, sikuzote nilidhani zilikuwa taa kama baba yangu alivyobeba hadi ghalani.

Lakini hapana, zilikuwa taa kama hizo. Historia ya ukingo huo kuwa mkubwa zaidi na zaidi hadi hatimaye unafunga yote inavutia. Unaweza kuhesabu tarehe za taa kwa urahisi sana kwa kufuata mfululizo.

Kwa hivyo, una kinara cha taa, una meza, na una madhabahu ya uvumba. Nitasema zaidi kuhusu hayo baada ya dakika chache na umuhimu wake. Nataka sasa kuangalia kinachofuata.

Sura ya 6, mstari wa 38, Katika mwaka wa kumi na moja, katika mwezi wa Buli, mwezi wa nane, hekalu likakamilika, katika maelezo yake yote, kulingana na vipimo vyake. Alikuwa ametumia miaka saba kulijenga. Sasa, katika sura ya 7, mstari wa 1, Hata hivyo, ilimchukua Sulemani miaka kumi na mitatu kukamilisha ujenzi wa jumba lake la kifalme.

Alijenga jumba la kifalme la msitu wa Lebanoni. Mstari wa 7, alijenga ukumbi wa kiti cha enzi, ukumbi wa hukumu. Mstari wa 8, na jumba la kifalme ambalo angeishi.

Pia alijenga jumba kama ukumbi huu kwa ajili ya binti ya Farao, ambaye alikuwa amemwoa. Miaka saba kwa ajili ya hekalu, miaka 13 kwa ajili ya jumba lake la kifalme. Hilo linakuambia nini? Ni dhahiri kabisa, sivyo? Alijiheshimu zaidi kuliko Mungu.

Sasa hatujui hasa mpangilio huo ulikuwa nini. Nina mpangilio uliopendekezwa hapa ambao nitakuonyesha baada ya muda mfupi tu. Lakini kile alichokuwa akijenga, kama nilivyokupendekeza kwenye slaidi ya ufunguzi, kilikuwa jengo la kifalme.

Hekalu lilikuwa sehemu tu ya ujenzi huu mkubwa. Hii iliudhihirishia ulimwengu Yahweh alikuwa nani na Sulemani alikuwa nani vile vile. Kwa hivyo, swali linalopaswa kuulizwa ni, katika dini yangu, ni nani muhimu? Sasa tena, sitaki kuwa mkorofi kwa Sulemani au kutokuwa mwaminifu kwa maandiko.

Kama tutakavyoona wiki ijayo, sala yake ya kujitolea ni jambo la ajabu. Kwa hivyo, sivyo, na hii tena ni sehemu ya utukufu wa Biblia. Sio sanduku lililo wazi au lililofungwa. Sio jeusi au jeupe, ni mchanganyiko.

Kwa hivyo, hii inasema nini kuhusu dini ya Sulemani? Ilikuwa ya dhati au la? Sawa, sawa. Labda inapungua. Sawa, sawa.

Ndiyo, ndiyo. Sawa, sawa, sawa. Ninapenda lugha hiyo.

Alikamatwa na kukamatwa na nini? Sawa, sawa. Na bila shaka, nambari hiyo inatutisha kidogo.

Lakini pia kuonekana kwa ajili ya Mungu, bila shaka. Ndiyo, ndiyo, ndiyo. Ndiyo, nadhani ndivyo ilivyo.

Mungu ananibariki, kwa nini nisifanye hivyo? Na kama nilivyosema wiki iliyopita, hoja ni kwamba kwa sababu tu unaweza haimaanishi unapaswa. Ndiyo, ndiyo, nina dhahabu inayotoka masikioni mwangu. Nimeitumia kote hekaluni na kila mahali pengine.

Nitafanya nini na sehemu iliyobaki? Naam, nadhani nitajijengea jumba la kifalme. Nimevutiwa. Nina hisia kwamba upagani wa wake hawa ulikuwa wa kuambukiza.

Ndiyo, kwa sababu upagani unasema naweza kumdanganya Mungu. Ninaweza kupata ninachotaka kutoka kwa Mungu. Ninaweza kufanya mambo ya kidini, na Mungu atanibariki.

Ndiyo, sote tumesikia matoleo ya Behind Every Great Man is a Great Woman akisukuma. Kwa hivyo, ndiyo, nadhani ndivyo tunavyoona. Na ndivyo ninavyozungumza nawe na mimi.

Ninajikuta nimenaswa na nini? Ni nini kinachoweza kunipotosha? Ndiyo, ndiyo, ndiyo, ndiyo, si mimi, si mimi. Lakini kubali kidogo hapa, kidogo pale. Na siku inakuja ambapo umepoteza maono.

Ndiyo, kulinganisha na ushindani. Mm-hmm, mm-hmm, mm-hmm, mimi ndiye mtu mwenye hekima zaidi duniani. Mimi ndiye mtu tajiri zaidi duniani.

Kwa nini nisionyeshe? Sawa, ndiyo, ndiyo. Katika Samweli, ni wazi kwamba Mungu hakukusudia wawe na mfalme. Sasa, katika Kumbukumbu la Torati, anatoa sheria iwapo zingepaswa, lakini si mpango wake.

Na wanaposema, tunataka kuwa kama mataifa mengine, kama nilivyosema wiki iliyopita, Samweli anasema, basi hivi ndivyo mtakavyopata. Mnataka mfalme kama mataifa mengine, na mtapata mfalme kama mataifa mengine. Loo, si mimi, si mimi.

Kwa hivyo, swali ni kwamba, si jinsi gani naweza kuishi karibu na ukingo na nisianguke? Swali lazima liwe, jinsi gani naweza kuishi karibu na Yesu? Si jinsi gani naweza kuwa mdogo kama yeye na bado naenda mbinguni, lakini ni kiasi gani naweza kuwa kama yeye? Charles Wesley alisema, nisaidie. Mbinu ya kwanza ni kuhisi kiburi au hamu mbaya ya kuzima moto unaowaka. Sulemani hakufanya hivyo.

Hapana, hujui. Tena na tena, kuna masomo mengi hapa kuhusu mstari huo mzuri kati ya kujitolea kweli kwa Yesu na huduma ya mdomo. Na mwanzoni, ni kama mgawanyiko wa bara.

Matone mawili ya maji yanapoanguka, moja litaishia katika Bahari ya Pasifiki na jingine litaishia katika Bahari ya Atlantiki. Kwa hivyo, hii ndiyo picha tunayoiona hapa. Sasa, kabla hatujaendelea zaidi hapo, nataka kurudi nyuma na kuzungumzia kuhusu ishara ya hekalu.

Hapo, mbele, hakuna ondoleo la dhambi isipokuwa kumwaga damu. Dhambi ni halisi. Ina matokeo.

Ni hatari sana. Na kama nimetenda dhambi, mtu lazima afe. Kama si mimi, basi kondoo.

Na Mungu anamsubiri Mika aje na kusema, sasa, subiri kidogo, subiri kidogo. Je, kondoo anaweza kufa kwa ajili ya dhambi zangu? Jibu: hapana. Mwanangu mwenyewe hangeweza kufa kwa ajili ya dhambi zangu.

Kwa hivyo, Mungu, haya yote yanahusu nini? Mungu anasema, subiri, utagundua. Kisha birika. Kauli mbili nzuri katika Agano Jipya.

Moja katika Waefeso 5:26. Atalitakasa kanisa lake kwa kuliosha kwa maji kwa neno. Unaoga asubuhi, unapaswa kuoga pia. Kabla ya kuingia mahali patakatifu, oshwa.

Na kisha tunaokolewa kupitia kuoshwa kwa kuzaliwa upya na kufanywa upya kwa Roho Mtakatifu. Makuhani wanapaswa kuoshwa kabla ya kuingia patakatifu. Nani anatuosha? Nani ananiosha mimi, wewe? Kisha tunaingia; hapo ndipo kinara cha taa.

Loo, tunapaswa kumpa Mungu nuru. Hapana, hapana, hapana. Mimi ni nuru ya ulimwengu.

Naam, tunapaswa kumpa Mungu chakula cha mchana. Hapana, hapana. Mimi ni mkate wa uzima na madhabahu, madhabahu ya uvumba.

Ufunuo unatuambia maombi ya watakatifu yanainuka pamoja na uvumba. Kwenye madhabahu, mchana na usiku, yakiwaka. Tuna ufikiaji wa papo hapo wa damu ya mwana-kondoo, kuoshwa kwa Roho Mtakatifu, mkate, na nuru.

Tuna uwezo wa kumfikia papo hapo. Vipi kuhusu sanduku hili la agano? Sanduku lililoko mahali patakatifu. Kama tulivyokwisha sema, linawakilisha mtazamo tofauti kabisa badala ya sanamu.

Mungu si ulimwengu huu, na yeye si sehemu ya ulimwengu huu. Huwezi kumwakilisha kwa chochote katika ulimwengu huu, na huwezi kumdanganya kupitia ulimwengu huu.

Kuna faida gani kuwa na Mungu ikiwa huwezi kumfanya afanye unachotaka? Kuna faida gani kuwa na Mungu ikiwa huwezi kumtumia kupata vitu vizuri? Lakini ndivyo ilivyo. Kwa hivyo, sanduku hili linahusu nini? Sanduku lenye mawe ndani yake. Sasa, tunaambiwa kwamba ndani ya Hema la Kukutania, kulikuwa na bakuli la mana kando yake, na fimbo ambayo Haruni alishikilia ilichanua ili kuthibitisha kwamba alikuwa kuhani mkuu na si Kora au Dathani.

Marejeleo tunayoyapata baadaye hayataji. Yametajwa katika Waebrania. Waebrania wanasema mana na fimbo vilikuwa ndani ya sanduku.

Sanduku lilikuwa na urefu wa futi tatu tu. Kwa hivyo, sina uhakika kama fimbo iliwahi kuwa ndani ya sanduku, lakini mawe mawili ndani ya sanduku hilo. Na kila mwaka, kuhani mkuu alinyunyiza damu kwenye kifuniko.

Sasa, neno kufunika ni kaphar , KAPHAR. Hilo linamaanisha kufunika kihalisi. Pia linamaanisha kufunika kwa mfano.

Kitenzi kile kile. Kwa hivyo, kwa Kiingereza, watafsiri wa King James, nadhani walihusika. Labda Coverdale alihusika, sijui.

Lakini waliifikia neno hili lililoumbwa ili kulipia dhambi zetu. Kutufanya tuwe na umoja na Mungu. Ni neno lililoumbwa lenye wazo hilo, lakini ni kitenzi kile kile.

Na neno kifuniko au kifuniko, kifuniko, nomino. Kwa hivyo, kuhani mkuu alinyunyiza damu kwenye kifuniko kila mwaka. Naam, Luther alipokuwa akitafsiri Kiebrania kwa Kijerumani, tafsiri ya kwanza ya Kiebrania kwa lugha nyingine katika miaka 1300, alikutana na neno hili, na akasema, hapo ndipo mahali pa upatanisho.

Na kwa hivyo, akaja na neno, neno la Kijerumani linalotafsiriwa kwa Kiingereza, kiti cha rehema, mahali pa kufunika. Kwa hivyo, ni neno la ajabu maradufu. Ni kifuniko ambapo dhambi hufunikwa.

Sasa, nini kinaendelea? Mungu anasema nitakukuta juu ya sanduku. Sanduku lenye makerubi hutupa ndani ya dhahabu ya kifuniko. Hapa kuna vidonge vya agano.

Agano lililovunjwa na kuvunjwa. Na agano hilo linamlilia Mungu na kusema, Mungu, lazima uwaangamize. Lazima uwaue, Mungu.

Waliapa kwa damu kwamba wangenilinda. Walisema, Mungu atupige vikali tukivunja mojawapo ya amri hizi. Wamevunja mamia yake, Mungu.

Kama wewe ni mwadilifu, lazima uwaangamize. Mungu anasema sitaki kukuangamiza. Nitafanya njia.

Nyunyiza damu kwenye kifuniko. Na nitakapoiona damu, nitasamehe. Kwa hivyo, hii si kuhusu kumdanganya Mungu.

Hii inahusu Mungu kufanya jambo fulani katika wakati na nafasi. Inawakumbusha kwamba Mungu ametenda katika ulimwengu wetu. Sio katika ulimwengu usio na mwisho.

Sio katika ulimwengu usiobadilika, usioonekana ambapo kila kitu hutokea na huweka masharti ya kila kitu tunachofanya. Hapana, hapa katika ulimwengu wetu. Naye alitenda.

Na alituokoa kutoka utumwani. Alituita katika uhusiano wa kipekee naye, ambapo tunaiga tabia yake. Nataka muwe wangu.

Ni wangu pekee. Na kwa kuwa wangu, nataka uonekane kama mimi. Sawa? Na wanasema, hakika.

Bila kujua kuhusu safu ya tano ndani yetu, inayosema, oh, nataka baraka za Mungu, lakini nataka njia yangu. Mungu anasema, naelewa kuhusu hilo. Nami nitafanya njia.

Nitafanya njia ili haki yangu isikuangamize tunapotembea. Kwa hivyo, anatumka huko. Nitazungumza nawe kutoka juu ya sanduku hilo.

Kuzungumza huko kunawezekana kwa damu ya mwana-kondoo. Uhusiano huo, uhusiano huo unaoendelea, unawezekana. Kwa hivyo, anatumkana nasi katika muktadha huo wa maisha ya uaminifu yanayoishi kwa kujibu neema yake.

Si neema inayotuwezesha kuishi maisha yasiyo ya uaminifu, bali ni neema inayotuwezesha kuishi maisha ya uaminifu. Na haya yote yanaelekeza mbele kwenye siku ambayo chumba hicho hakitafungwa tena. Siku ambayo pazia litapasuka vipande viwili nasi tunaweza kumfikia kupitia damu ya mwana-kondoo.

Ndiyo, nawakumbuka, ndiyo. Hiyo ndiyo ulimwengu. Hiyo ndiyo kila kitu kilichoumbwa.

Katika mtazamo wa ulimwengu wa upagani, haya ndiyo yote yaliyopo. Hakuna kingine zaidi. Katika ulimwengu huu, kuna falme tatu.

Kuna ulimwengu wa ubinadamu. Kuna ulimwengu wa asili. Na kuna ulimwengu wa uungu.

Hizi zote zimeunganishwa. Huu ni mchoro wa pande mbili, kwa hivyo siwezi kuelewa vizuri hoja hiyo. Lakini zimeunganishwa kabisa.

Kwa hivyo, mipaka hii inapitika. Kwa hivyo, hii ina maana kwamba chochote ninachofanya, nikikifanya vizuri, kinazalishwa kiotomatiki katika ulimwengu wa kimungu. Na kinachotokea katika ulimwengu wa kimungu kinazalishwa kiotomatiki katika asili.

Au kile ninachofanya kwa asili kinaweza kuzalishwa katika ulimwengu wa kimungu. Huu ndio mtazamo wa ulimwengu wa mwendelezo. Kila kitu katika ulimwengu kinaendelea na kila kitu kingine.

Hakuna mipaka. Kwa hivyo, hakuna mipaka kati ya mwanamume na mkewe. Kwa hivyo, huko Efeso, bibi arusi alikaa usiku wake wa harusi na kuhani.

Hakuna mpaka karibu na ndoa. Hakuna mpaka kati ya mwanadamu na ng'ombe. Kwa hivyo, katika mila za Wakanaani, ngono ya wanyama ilikuwa sehemu yake.

Ilikuwa ni kauli ya kidini. Ushoga ni sehemu yake. Hakuna mipaka.

Uhusiano wa maharimu ni sehemu yake. Kwa hivyo, unaposoma Mambo ya Walawi 18 na 20 na kuona orodha ndefu ya, usifanye hivi. Usifanye mapenzi na binti yako.

Usifanye mapenzi na mama mkwe wako. Usifanye mapenzi na ng'ombe. Usifanye mapenzi na mwanaume mwingine.

Tunasema, huzuni njema, Mungu ametulia hapa. Hapana, anasema jambo la ajabu sana. Kuna mipaka katika ulimwengu huu.

Kwa hivyo, mvua hainyeshi. Mimi ni mkulima Mkanaani. Ninahitaji mvua sana.

Sina mto mkubwa kama Nile au Frati wa kupata maji ya umwagiliaji. Lazima niwe na dhoruba hiyo ikitoka Mediterania, na haifanyiki. Ni wazi kwamba Mungu wa mbinguni na mama wa dunia wako mbioni.

Kwa hivyo, nitafanya nini? Naam, nitaenda barabarani kwa kasisi wa kike wa eneo langu. Tayari amejitambulisha na mungu wa kike. Ninafanya ibada ili niweze kujitambulisha na Mungu.

Tunaruka kitandani pamoja. Nini kinatokea? Mungu na mungu wa kike wanaruka kitandani pamoja. Nini kinatokea? Anga inaijaza dunia.

Ukifikiria hili kwa muda wa kutosha, hutawahi kutembea kwenye mvua tena. Huo ndio mtazamo wa ulimwengu wa mwendelezo. Kwa hivyo, usemi bora wa wazo hili ni sanamu.

Mungu aliyetengenezwa kwa jiwe au mti katika umbo la mwanadamu. Kinyume chake ni kitu hiki. Ni mahali pekee duniani ambapo mtazamo huu mwingine unafundishwa.

Ni mtazamo wa ulimwengu wa kupita mipaka. Mungu si ulimwengu. Yuko nje ya ulimwengu.

Yeye si Mungu. Huyu si Mungu.

Na huyu si Mungu. Yeye yuko zaidi ya kitu chochote tunachokijua au tunachokielewa au tunachoweza kukielewa. Na kwa hivyo, kuna mpaka mgumu na wa haraka.

Hatuwezi kwenda mbinguni na kumshusha. Unakumbuka jamaa mmoja akisema hivyo katika Agano Jipya? Na kwa njia hiyo hiyo, kuna mpaka mgumu na wa haraka kati yetu na asili. Sasa, hili linazidi kuwa jambo lisilopendwa katika utamaduni wetu.

Hapana, hapana, hapana, hapana. Sisi ni sokwe tu waliovaa nguo. Tuna uwezo huu wa ajabu wa lugha, lakini wanyama huwasiliana kwa ajili ya huruma.

Katika Mwanzo 1, uumbaji unaonekana mara tatu. Hapo mwanzo, Mungu aliumba mbingu na dunia. Mstari wa 22, Mungu aliumba wanyama wakubwa wa baharini.

Hilo ni jambo la kushtukiza kwa wapagani. Hapo mwanzo kulikuwa na wanyama wa baharini, ambao sote tulitoka. Mungu anasema, hapana, hapana.

Katika mchakato huo, aliwaumba wanyama wa baharini. Mara nyingine tena, aliwaumba, wa kiume na wa kike. Mara tano nyingine ambazo uumbaji unaonekana katika kitabu cha Mwanzo wote ni wanadamu.

Sisi ni wa mpangilio tofauti wa maisha. Kwa hivyo, usithubutu kufanya mapenzi na ng'ombe. Sio kwa sababu ni mbaya, na ni hivyo.

Ni kauli ya kitheolojia. Ni kauli ya kitheolojia inayolaaniwa. Lakini, ingawa hatuwezi kuvuka mpaka huu, anaweza na anafanya hivyo.

Anaweza kuivuka wakati wowote anapotaka, bila kupoteza utofauti wake. Bila kupoteza utakatifu wake. Kutokuwa na sanamu hekaluni.

Hilo hapo. Sasa, kwa usahihi, kwa usahihi. Kama hukujua vizuri zaidi, ungefikiri Biblia iliongozwa na roho.

Mwanzo 3 inahusu nini? Nitaamua ni nini kilicho sahihi na kibaya. Ni rahisi hivyo. Hakuna mtu atakayeniambia hali ya maisha yangu.

Nitaamua hali ni zipi. Samahani mpenzi, hilo halitafanya kazi. Kwa hivyo, ndio, kabisa, kabisa.

Yote ni kuhusu mipaka. Na Mungu ana haki ya kusema, hili ni jema, na hilo ni baya. Wema ndio jinsi Mungu alivyoumba ulimwengu.

Uovu ni chochote kinachopingana na jinsi alivyoumba ulimwengu. Sawa, yote ni kosa lake. Acha nikuonyeshe hii ya mwisho, je, hiyo ni picha au la? Angalia ukubwa wa hekalu na uangalie kila kitu kingine.

Msitu wa Lebanoni ungekuwa ghala la silaha ambapo alitundika ngao zake zote za dhahabu. Chumba cha kiti cha enzi kipo hapo. Jaribu kutojitundika kwenye kamba hapa.

Hii ni njia ya kuingilia, ukumbi wa nguzo. Nyumba ya Sulemani na nyumba ya binti Farao hadi hatimaye alipoijenga kwenye Mlima wa Mizeituni. Sasa, tena, hii ni dhana tu.

Hatuna vipimo sahihi vya yote hayo, lakini ina maana ya kila aina kulingana na kile kinachoelezwa na vipimo tulivyo navyo. Kwa hivyo, ndio, hii ndiyo sababu nilisema mwanzoni, ni jengo la kifalme. Hekalu ni sehemu tu ya jengo la kifalme.